

Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður 1. mai:

Fakfelagsrørsla politiskur gísli

Vinstravongurin stendur skinklandi og spjaddur og hevur ikki neyðugu styrkina til ast basa borgarligu brimbrotunum. Náttúrligi dialogurin millum fakfeløgini og politikararnar er tagnaður, og fakfelagsrørslan er gíslatikin. Vit mugu aftur til upprunarørsluna, har fakfeløg eru fakfeløg og politikarar eru politikarar.

M.a. hetta segði Jóannes Eidesgaard, landsstýrismaður 1. maidagsrøðu síni í Havn. Hann sipaði við hesum til, at ein týðningarmikil partur av fakfelagsrørsluni í dag situr á skeivum stóli og fær ikki fritt tala sak arbeiðaranna og fiskimanna. Við Verkamannafylkingini er stórir partur av fakfelagsrørsluni vórðin partur av politiska arbeiðinum bæði upp á "gott og ringt".

Gott fundarfólk!

Onkur vil kanska vera við, at her má onkur mískiljing vera íkomin, tá landsstýrismaðurin í figgjarmálum heldur røðu á aljóða arbeiðaradegnum. Men her er ongin mískiljing, og eg vil siga, at eg kenni hetta høvið sum ein stóran heiður. Annars er 1. mai dagurin, har arbeiðarin kemur til orðanna, og vanligar verður dómur sagdur um tann ríkna politikkinn. 1. mai er dagurin, tá ið politikararnir fáa av grovfilni, og hesin dagur í dag verður vónandi onki undantak í so máta.

Onøgdin er stór í Føroyum í dag, og vit hava øll hvør í sínum lag okkara fulla rætt til at vera onøgd. Vit hava eitt av heimsins størstu skattatrystum, har land og kommunu taka bróðurpartin av lønini í skatti, so nógv als ikki fáa endarnar at røkka saman. Vit hava framvegis eitt alt ov stórt arbeiðsleysi, har samfelagið ikki hevur brúk fyri arbeiðsorkuni hjá nógvum av okkara medborgarum. Fráflytingin er enn stór, hóast hon er í minking, og burðaravlopið, sum skal tryggja okkum eina tilgongd av nýggjum føroyingum, er alt ov lítið.

So sjálvandi er onøgdin stór, alt annað hevði verið sera løgdi. Lat for Guðs skyld ikki onøgdina tagna, tí so er vandi á ferð. Brúkið 1. mai til tað, hann skal brúkast til.

Tá ið Pauli Ellefsen helt hina kendu røðuna um samfelagslagðokkuna, sum skuldi býttast, so var lagðokan eisini eitt eyðkenni fyri ta tíðina. Í dag er spurningurin ikki, hvussu lagðokan við róma og kremi skal býttast – í dag stendur stríðið um at útvega breyð á borðið.

Allir politikarar og allir

politiskir flokkar royna at gera seg til talsmenn fyri ónøgdina. Her inni í hesum húsi kappbjóða tingmenn upp á ónøgdina. Teir yvirbjóða hvønn annan við uppskotum, sum skulu eittast at bota um tykkara kor. Men felags fyrir nógv teirra er, at tey enda í pappírskurvini sum óbrúklig. Men longu tá hava tey tænt sínum endamáli, sum var at fáa tykkum at halda, at teir vóru tykkara talsmenn. Paraduppskottini skola inn yvir tingborði í hesum døgum. Sjálvur haldi eg, at tað er ein niðurgerðing av tykkum. Vit geva tykkum sjónleik í staðin fyri breyð.

So løgdi tað enn ljóðar, so er tíðin í dagsins politikki í Føroyum løtt. Vit brúka snøgt sagt alla okkara orku og alla okkara tíð uppá bankakanning og aðrar kanningar og eru annars samdir um, at skurkarnir eru ikki vit sjálvir, men danir.

So politiski setningurin er jú at syrgja fyri, at vit fyrir einhvønn prís halda liv í orðaskiftinum um bankakanningina – tveita okkurt hissini paraduppskot á tingborði, har vit lástast sum um vit eisini loysa trupulleikarnar. So fær fólk sín sjónleik, og vit fáa frið.

Men hava vit nakað svar upp á dagsins politisku stórmál? Hvussu fáa vit ráð til at lætta skattatrystið? Hvussu hjálpa vit hart raktu seithúsaeigarunum? Hvussu fáa vit útvegað arbeiðspláss til arbeiðsleysu medborgarar okkara? Hvussu fáa vit steðgað fráflytingini? Hvussu fáa vit tryggjað tilgongdina av nýggjum føroyingum? Hvussu fóta vit okkum aftur búskaparlaga?

Hetta eru stórmálini, og tey eru ótrúliga torfør at loysa. Vit loysa ikki hesar trupulleikar við at reisa gálgar. Hvørki høvdið á Richard Mikkelsen, Eigil Mølgård, Knud Sørensen ella Poul Nyrup Rasmussen á silvurfótum basir arbeiðsloysinum, steðga fráflytingini, lækka skattatrystið ella hjálpa seithúsaeigarunum.

Og tann politikari er ikki føddur, sum hevur nakra lætta loysn til hesar spurningar. Og sjálvst um Nólsoyar Páll kom spákandi sprell-livandi niðan úr Vágshotni, so hevði hann ikki einsamallur kunna hjálpt okkum.

Men tit, sum á aljóða arbeiðaradegnum fylkjast til fundar runt um í landinum, sita inni við tykkara parti av loysnini. Okkara medborgarar, sum slitast úti á havinum í dag, teir ligga inni við einum parti av loysnini. Okkara skúlaundómur eigur ein part av loysnini. Okkara eftirkomarar, sum enn ikki hava lært at tala okkara vakra móðurmál, teir eiga ein part av loysnini. Ikki ein navngivin føroyingur, men herskarin av føroyingum, sum øksl móti øksl, leggja til brots. Tað er ongin smart loysn at finna, men við solidariskum stríði kunnu vit basa búskaparlaga ódnarveðrinum.

Jú, sanniliga er Føroyum liv lagað. Um vit, hvør í sínum lag gera eitt dygdargott arbeiði, hvør enn vit eru sett til at virka. Men nakað lætt stríð verður tað ikki – men við sveitta og stríði kunnu vit fara upp í kórið, sum syngur: – "We shall overcome".

So lat okkum stinga fingurin í jørðina og víðurkenna trupulleikarnar, og lat okkum víðurkenna okkara eigna identitet. Fyrst tá, ið vit øll hava sum ideal at bliva ein "working class hero" – sum John Lennon so vakurt syngur um – tá er vón, og har vón er, har er liv.

Nógv vatn er runnið í ánni, síðan Karl Marx gamli bað tykkum um at skipa tykkum í felagsskapir. Men hetta nógv vatn hevur ikki útvaðnað týðningin av fakfelagsrørsluni. Men eintýðningarmikil partur av fakfelagsrørsluni situr í dag á skeivum stóli og fær ikki fritt tala sak arbeiðaranna og fiskimanna.

Tann náttúrligi dialogurin og samstarvið millum fakfelagsrørsluna og politiska vinstravongin er tagnaður. Tí við Verkamannafylkingini er stórir partur av fakfelagsrørsluni vórðin partur av politiska arbeiðinum bæði uppá "gott og ringt".

"Er der to personer, der står sammen i det danske samfund, så er det mig og Finn Thøgersen". Hetta kundi Mogens Lyktoft ikki uttan grund reypa sær av. Men hesi orð kann eg sum landsstýrismaður í figgjarmálum ikki reypa mær av.

Tí umframt, at vinstravongurin í politikki ikki stendur saman, so eru partar

av fakfelagsrørsluni blivnir politiskir gíslar.

Fakfelagsrørslan byggir og eigur at byggja á fakfelagssegoismu. Men er fakfelagsrørslan partur av politiska arbeiðinum dovnar egoisman. Tí verða partur av politiska "keyp og sølu" politikkinum.

Men harumframt stendur vinstravongurin skinklandi og spjaddur og hevur ikki neyðugu styrkina til at basa borgarligu brimbrotunum. Náttúrligi dialogurin millum fakfeløgini og politikarar er tagnaður, og fakfelagsrørslan er gíslatikin.

Var politiski vinstravongurin góður tey feitu árin, so góvu vit honum ikki møguleikar at royna seg rakárin, men fóru sjálvi upp í politiska dansirningin. Eitt er tað, at vinstrivongurin nú stendur skinklandi og spjaddur,

Av tí at fleiri brot komu skeivt fyri, tá vit prentaðu røðuna mikudagin, prenta við hann her í rætta samanhangi.

men verri er, at fakfelagsrøddin tagnaði. So skulu vit framhaldandi háttihalda 1. mai – so mugu vit aftur til upprunarørsluna, har fakfeløg eru

fakfeløg, og politikarar eru politikarar.

Takk fyri – og framhaldandi góðan 1. mai.

Jóannes Eidesgaard

Western aftur í føroyskan sjógv

Seismisku upptøkurnar, ið felagið Western Geophysical Corporation ger undir Føroyum, verða nú tiknar upp aftur, sigur Oljufyrirskiping í tíðindaskrivi.

Seismiska skipið "Western Hercules" fer teir fyrstu dagarnar eftir atlanini at gera seismiskar royndarupptøkur í ein landsýnning undir Føroyum, áðrenn tær verulig upptøkurnar byrja.

Verkætlanin, ið verður framd við størst møguligum fyriliti fyri fiskastovnum, umhvørvi og fiskiskapinum á økinum, fevnir í 1995 um seismiskar upptøkur eftir siglilinjum, ið samantlagt eru í minsta lagi 6.500 km í longdar. Eftir somu linjum verða har afturat gjørdar magnetiskar mætningar og tyngdarmætningar.

Meðan upptøkurnar fara fram, sleipar "Western Hercules" ymiska útgæð eftir sær í sjónum. Tvey ymisk sløg av útgæð verða í sjónum í senn, ljóðeldur (ljóðgevarar) og móttøku-tíð (ljóðmóttakarar).

Ljóðeldurnar eru settar saman av sonevndum luftkanónum. Tær hanga í

nøkrum káplum stutt aftur úr skipinum, sum røkka einar 50 metrar út til hvørja síðu. Móttøkutólni eru øll í einum 6 kilometra longum kápli, ið hongur aftur úr skipinum.

Øll útgæðin, ið sleipað verður aftur úr skipinum, liggur fjar metrar undir vatnsskorpuni. Móttøkutólni í tí 6 km langa káplinum eru ikki løtt at siggja, men ein serlig boya við ljósi og radararefleksí er fest í endan á káplinum.

"Western Hercules" er eitt grønt skip við hvítum yvirbygningi. Tað fær ljós og onnur tekin um, at tað hevur skerðar møguleikar at stýra (manøvrera). Seismisku tólni eru sera viðbrekin og kostnaðarmikil, og tað hevur stóran týðning fyri upptøkurnar, at seismiska skipið hevur møguleika fyri at halda eina støðuga kós og ferð.

Tað er tí sera umráðandi, at ansað verður eftir ikki at koma ov nær, so tað kann órógv upptøkurnar. Skip og bátar, ið arbeiða nærindis seismiska skipinum, verða eisini biðin um at føra neyð-

ug ljós og tekin. Trygdarfrástøðan til skipið eigur at vera í minsta lagi 5 ljóðringar aftureftir og 2 fjóðringar fram eftir og til síður.

Um borð á seismiska skipinum er ein føroyskur fiski-umboðsmaður. Hann hevur ábyrgd mótevís Vaktar- og Bjargingartænastu og hevur sum sína uppgávu millum annað at samskipa við skip og bátar nærindis kanningarstaðnum, so at fiskifør og seismiskskip kunnu arbeiða uttan at órógv hvørt annað óneyðugt.

"Western Hercules" skal gera upptøkur á øllum havleiðum undir Føroyum. Ein neyvur lýsing um hvar ið skipið arbeiðir, verður send gøgnum Tórshavnar Radio so hvørt.

Um fólk hava nakrar spurningar viðvíkjandi seismisku upptøkunum, eru tey vælkomn at venda sær til: Oljufyrirskiping, Debbsartøð, Tórshavn, tlf. 12306, fax 18438.